

Результати опитування банків у I кварталі 2023 року свідчать про подальше зростання обсягів та вартості зобов'язань. Рекордною була кількість фінустанов, у яких зростали депозити домогосподарств, вартість фондування бізнесу також зростає. У більшості банків обсяги фондування від корпорацій та домогосподарств зросли. Обсяги оптових запозичень скорочувалися за незмінного попиту та вартості таких ресурсів. У II кварталі банки очікують збільшення обсягів коштів населення та бізнесу, обсяг оптового фондування не зміниться. Вперше за історію опитування банки повідомили про зростання загальної строковості депозитів, вони очікують на це і в наступні 12 місяців. Частка зобов'язань в іноземній валюті не змінилася. Обсяг капіталу за останні 12 місяців зріс, банки прогнозують його збільшення і в майбутньому. Вартість капіталу далі зростала, втім респонденти не очікують продовження цього тренда.

Зобов'язання

Банки повідомили, що в цілому обсяги фондування в I кварталі 2023 року збільшилися. Оцінки зростання обсягів зобов'язань стриманіші порівняно з рекордними значеннями в IV кварталі 2022 року. Більше трьох чвертей опитаних фінустанов повідомили про зростання обсягу коштів як домогосподарств, так і корпорацій. Обсяг оптового фондування, що включає випуск облігацій, залучення кредитів міжнародних фінансових організацій (МФО) чи материнських банків, довгострокового рефінансування тощо, надалі зменшується.

На думку банків, визначальними факторами зростання коштів клієнтів стали рівень відсоткових ставок за депозитами й регуляторні вимоги. Додатковими чинниками зростання обсягів залучень від бізнесу були наміри змінити структуру фондування та пропозиція самих корпорацій.

У II кварталі банки загалом очікують зростання залучень. За прогнозами респондентів, обсяги фондування збільшаться як від домогосподарств, так і від корпорацій, а обсяг оптового фондування не зміниться.

Два квартали поспіль приблизно 40% банків планують у майбутньому залучати оптове фондування. Майже всі з них робитимуть це в перспективі одного року, проте не в II кварталі. Банки в основному розраховують на довгострокове рефінансування НБУ та кредити МФО. Жодна фінустанова не планує погасити наявну заборгованість достроково. Наміри узгодити строковість активів і зобов'язань, регуляторні вимоги та нецінові чинники спонукають банки залучати оптові кошти. А от вартість такого фондування стримує попит на нього.

У I кварталі середня вартість фондування, на думку банків, зросла. Від започаткування опитування у 2021 році фінустанови зазначали про постійне збільшення ставок депозитів для фізосіб. У цьому опитуванні вже 93% банків звітували про зростання вартості залучень від

населення – це рекордне значення. Вартість фондування від корпорацій підвищилася меншою мірою, ніж домогосподарств. Вартість оптового фондування переважно не змінилася.

У II кварталі респонденти очікують на подальше підвищення вартості коштів клієнтів, більше для депозитів населення. Ціна оптового фондування також дещо зростає.

У I кварталі банки повідомили, що частка їхніх зобов'язань у валюті не змінилася порівняно зі зростанням цих зобов'язань у попередні періоди. Такі ж очікування респондентів мають і на наступний квартал.

Вперше від запровадження опитування у 2021 році строковість фондування, за оцінками банків, підвищилася. Як очікують фінустанови, нова тенденція зберігатиметься і в наступні 12 місяців.

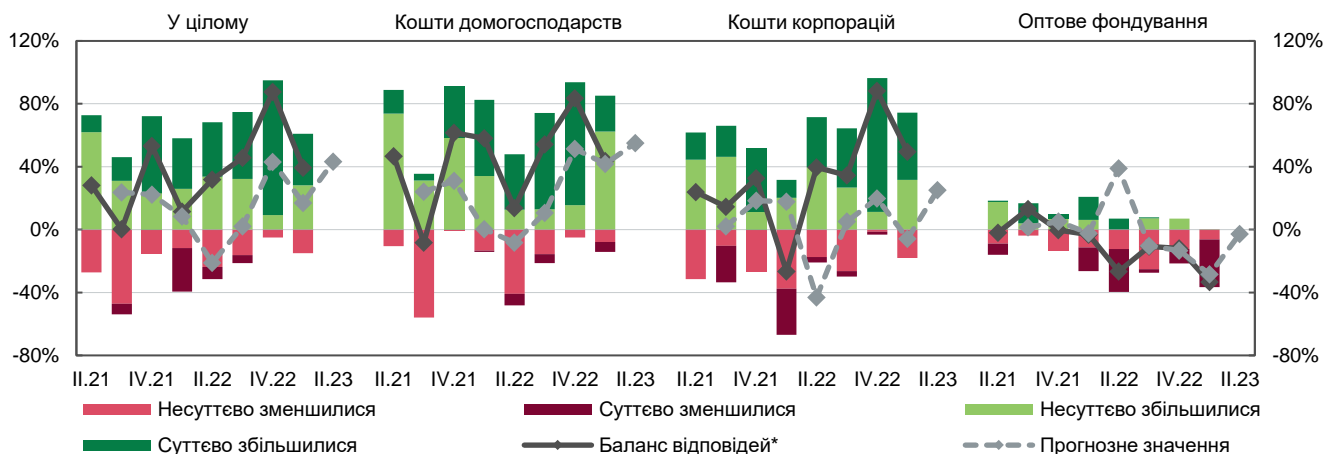
Капітал

Загальний обсяг капіталу за останні 12 місяців збільшився у переважній кількості банків. У наступні 12 місяців фінансові установи очікують продовження тренда. Вперше за останні п'ять кварталів очікування банків стосовно зміни капіталу досягли позитивного значення: баланс відповідей становив 13%.

Єдиним чинником, що зумовлюватиме збільшення обсягу капіталу в наступні 12 місяців, респонденти знову назвали прибутковість. Зміни регуляторних вимог, погіршення стану економіки та скорочення активів і надалі впливатимуть на зменшення обсягу капіталу. У поточному опитуванні переважна більшість фінустанов не зазначала про наміри збільшувати обсяг капіталу в наступні 12 місяців.

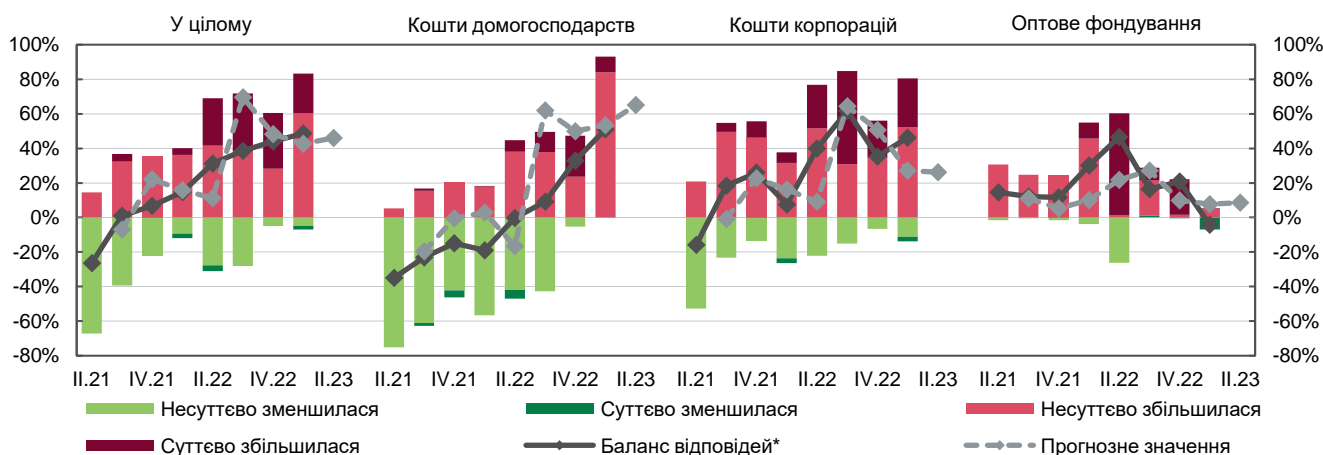
Близько 80% респондентів відзначили зростання вартості капіталу в останні 12 місяців. Водночас надалі такого подорожчання згідно з очікуваннями банків вже не відбудуватиметься.

Графік 1. Зміна обсягів фондування банків

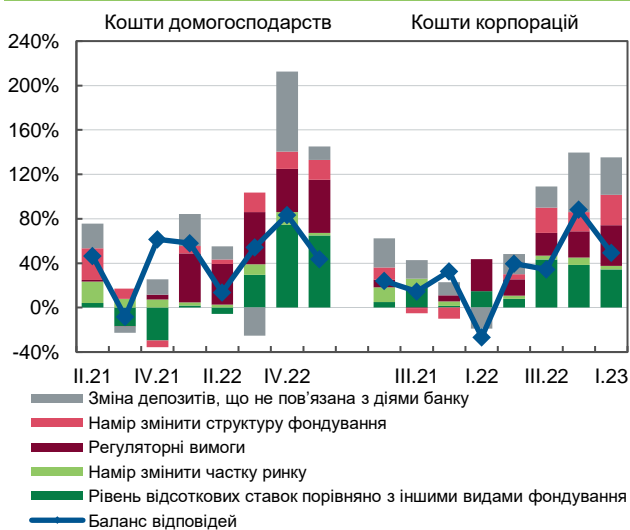
* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення обсягів фондування. Порядок розрахунку балансу відповідей наведено в [додатку: "Методологія та результати опитування"](#).

Графік 2. Зміна вартості фондування банків

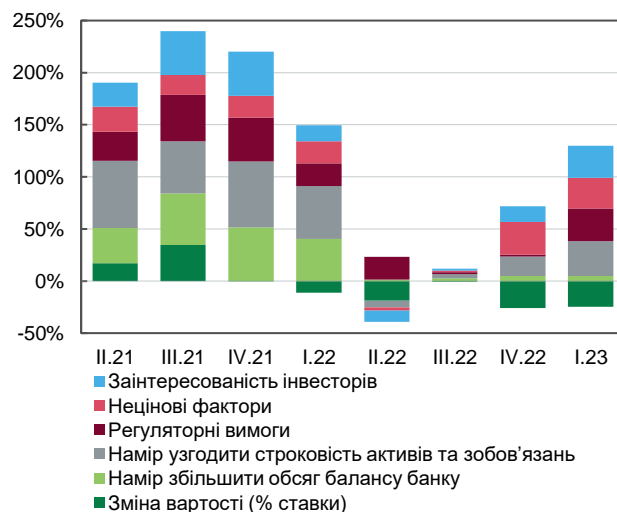

* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання вартості фондування.

Графік 3. Вплив факторів на зміну обсягу залучених коштів (баланс відповідей*)

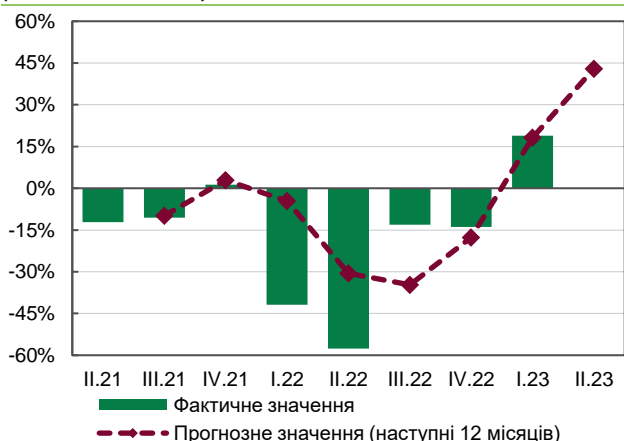
Графік 4. Вплив факторів на зміну обсягу залучення оптового фондування в майбутньому (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив фактору на зростання обсягів залучених коштів.

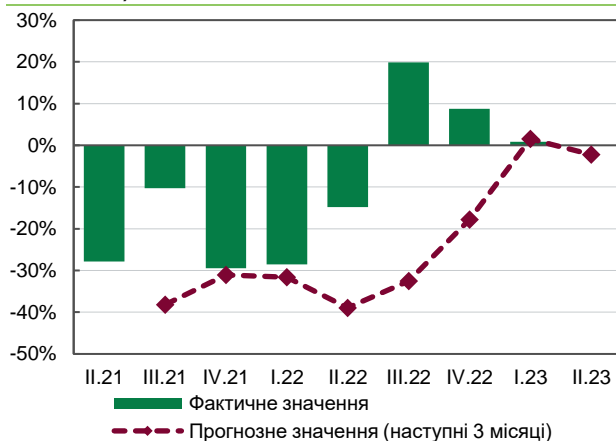
Лінія – баланс відповідей обсягу залучених коштів, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Графік 5. Зміна строковості фондування, залученого банками (баланс відповідей*)

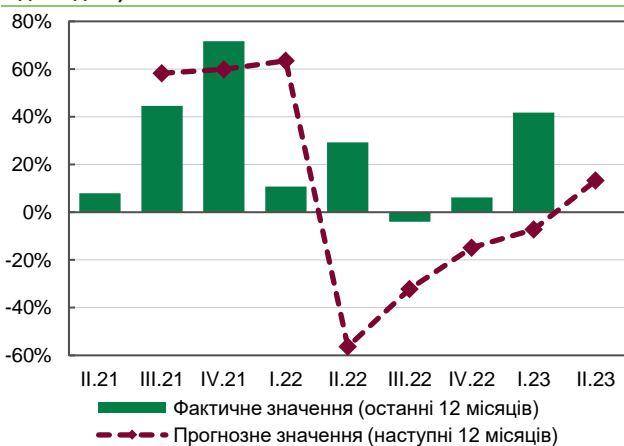
* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання строковості залучених коштів.

Графік 6. Зміна частки фондування в іноземній валюті (баланс відповідей*)

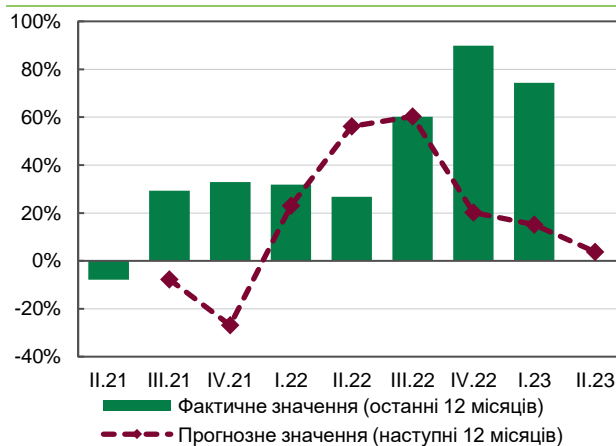
* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання частки залучених коштів в іноземній валюті.

Графік 7. Зміна загального обсягу капіталу банків (баланс відповідей*)

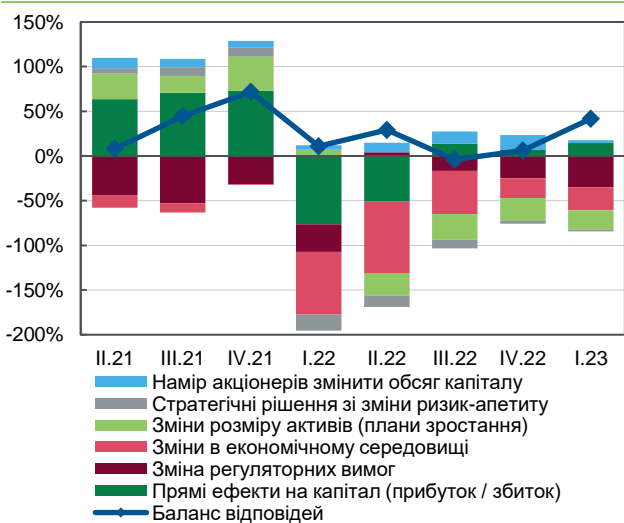
* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення загального обсягу капіталу.

Графік 8. Зміна вартості капіталу банків (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення вартості капіталу.

Графік 9. Вплив факторів на зміну обсягу капіталу банків у наступні 12 місяців (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив на зміну обсягу капіталу банків.

Лінія – баланс відповідей зміни фактичного обсягу капіталу, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Додаток. Методологія та результати опитування

Кожен банк-респондент в особі менеджера з управління пасивами заповнював електронну анкету.

Для запитань із відповідями, упорядкованими за шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступного за звітним кварталом. Запитання з розділу “Капітал” стосуються змін протягом попередніх 12 місяців до опитування та наступних 12 місяців.

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента і його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до +1 залежно від напрямку зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь

“зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5.

Кожну оцінку зважено на вагу відповідного банку в загальній вибірці залежно від його частки в пасивах або коштах фізичних осіб/суб’єктів господарювання цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про збільшення певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про зменшення цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні від -100% до +100%. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (обсягів та вартості фондування/капіталу, строковості запозичень тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

Таблиця. Результати опитування

Баланс відповідей								Зважена частка відповідей респондентів, I квартал 2023 року				
II.21	III.21	IV.21	I.22	II.22	III.22	IV.22	I.22					
1	2	3	4	5	6	7	8					
I. Зобов'язання												
1. Як змінилися обсяги фондування протягом кварталу, що закінчився?												
								Суттєво зменшилися	Несуттєво зменшилися	Не змінилися	Несуттєво збільшилися	Суттєво збільшилися
У цілому												
28%	0%	53%	12%	32%	46%	88%	39%	0%	15%	24%	28%	33%
Кошти домогосподарств												
47%	-8%	62%	58%	14%	54%	84%	44%	6%	8%	1%	62%	23%
Кошти корпорацій												
24%	14%	33%	-27%	40%	34%	88%	50%	0%	18%	7%	32%	43%
Оптове фондування												
-2%	13%	0%	-3%	-26%	-11%	-12%	-33%	30%	6%	63%	0%	0%
2. Як зміняться обсяги фондування в наступному кварталі?												
								Суттєво зменшаться	Несуттєво зменшаться	Не зміняться	Несуттєво збільшаться	Суттєво збільшаться
У цілому												
24%	22%	8%	-21%	2%	43%	17%	43%	0%	2%	22%	63%	12%
Кошти домогосподарств												
24%	31%	0%	-8%	11%	51%	42%	55%	0%	5%	1%	72%	22%
Кошти корпорацій												
2%	18%	18%	-43%	5%	20%	-6%	25%	0%	22%	14%	56%	8%
Оптове фондування												
1%	5%	-2%	39%	-10%	-13%	-28%	-3%	1%	3%	95%	0%	0%
3. Як у середньому змінилася вартість фондування протягом кварталу, що закінчився?												
								Суттєво зменшилася	Несуттєво зменшилася	Не змінилася	Несуттєво збільшилася	Суттєво збільшилася
У цілому												
-26%	1%	7%	15%	31%	39%	44%	49%	2%	5%	10%	60%	23%
Кошти домогосподарств												
-35%	-23%	-15%	-19%	0%	9%	33%	51%	0%	0%	7%	84%	9%
Кошти корпорацій												
-16%	18%	26%	7%	40%	62%	35%	46%	3%	11%	6%	52%	28%
Оптове фондування												
14%	12%	12%	30%	47%	16%	21%	-4%	7%	0%	88%	5%	0%

1	2	3	4	5	6	7	8						
4. Як зміниться вартість фондування в наступному кварталі?													
								Суттєво зменшиться	Несуттєво зменшиться	Не зміниться	Несуттєво збільшиться	Суттєво збільшиться	
У цілому	-7%	22%	16%	11%	70%	48%	43%	46%	0%	10%	6%	65%	18%
Кошти домогосподарств	-20%	-1%	3%	-17%	62%	50%	53%	65%	0%	0%	3%	63%	34%
Кошти корпорацій	-1%	23%	16%	9%	64%	51%	27%	26%	0%	19%	24%	41%	15%
Оптове фондування	11%	5%	10%	22%	27%	10%	8%	9%	0%	0%	83%	16%	0%
5. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?													
								Вплинув суттєво негативно	Вплинув несуттєво негативно	Не вплинув	Вплинув несуттєво позитивно	Вплинув суттєво позитивно	
Фактори попиту з боку банку													
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування													
4%	-17%	-30%	2%	-6%	29%	74%	65%	0%	1%	17%	34%	48%	
Намір змінити частку ринку													
19%	8%	7%	3%	3%	10%	12%	2%	0%	0%	95%	5%	0%	
Регуляторні вимоги													
2%	0%	4%	44%	37%	47%	39%	48%	5%	2%	27%	25%	41%	
Намір змінити структуру фондування													
29%	9%	-6%	7%	4%	18%	16%	18%	0%	0%	71%	22%	7%	
Фактори пропозиції з боку вкладників													
Зміна депозитів домогосподарств, що не пов'язана з діями банку													
22%	-5%	14%	29%	12%	-25%	72%	12%	6%	4%	52%	32%	4%	
6. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів корпорацій протягом кварталу, що закінчився?													
								Вплинув суттєво негативно	Вплинув несуттєво негативно	Не вплинув	Вплинув несуттєво позитивно	Вплинув суттєво позитивно	
Фактори попиту з боку банку													
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування													
5%	18%	2%	15%	8%	43%	38%	34%	0%	7%	38%	35%	20%	
Намір змінити частку ринку													
13%	8%	4%	0%	3%	4%	7%	3%	0%	0%	93%	7%	0%	
Регуляторні вимоги													
7%	0%	6%	29%	15%	20%	24%	36%	0%	5%	44%	26%	26%	
Намір змінити структуру фондування													
11%	-5%	-10%	0%	5%	23%	17%	27%	0%	0%	66%	14%	20%	
Фактори пропозиції з боку вкладників													
Зміна депозитів корпорацій, що не пов'язана з діями банку													
26%	17%	12%	-19%	18%	19%	53%	34%	0%	2%	41%	44%	13%	
7. Як змінилася частка фондування в іноземній валюті в кварталі, що закінчився?													
								Суттєво знизилася	Знизилася	Без змін	Зросла	Суттєво зросла	
-28%	-10%	-29%	-29%	-15%	20%	9%	1%	24%	8%	14%	49%	5%	
8. Як зміниться частка фондування в іноземній валюті в наступному кварталі?													
								Суттєво знизиться	Несуттєво знизиться	Не зміниться	Несуттєво зросте	Суттєво зросте	
-38%	-31%	-32%	-39%	-33%	-18%	2%	-2%	1%	30%	42%	27%	0%	
9. Як змінилася строковість фондування, залученого в кварталі, що закінчився, порівняно з попереднім?													
								Суттєво знизилася	Знизилася	Без змін	Зросла	Суттєво зросла	
-12%	-11%	1%	-42%	-58%	-13%	-14%	19%	2%	13%	30%	55%	0%	
10. Як зміниться строковість фондування протягом наступних 12 місяців?													
								Суттєво знизиться	Знизиться	Буде без змін	Зросте	Суттєво зросте	
-10%	3%	-5%	-31%	-35%	-18%	18%	43%	0%	0%	17%	79%	3%	
11. Які фактори вплинули на плани залучення оптового фондування в майбутньому?													
								Вплинув суттєво негативно	Вплинув несуттєво негативно	Не вплинув	Вплинув несуттєво позитивно	Вплинув суттєво позитивно	
Фактори попиту з боку банку													
Намір збільшити обсяг балансу банку													
34%	49%	51%	40%	1%	3%	5%	5%	0%	0%	91%	9%	0%	

1	2	3	4	5	6	7	8					
Намір узгодити строковість активів та зобов'язань												
64%	50%	63%	51%	-7%	4%	19%	34%	0%	0%	63%	6%	31%
Зміна вартості (% ставки)												
17%	35%	0%	-11%	-19%	-1%	-26%	-25%	28%	1%	63%	6%	1%
Нецінові фактори												
24%	19%	21%	21%	-3%	2%	31%	30%	0%	0%	69%	2%	28%
Регуляторні вимоги												
28%	44%	42%	22%	22%	2%	2%	31%	0%	0%	68%	1%	31%
Фактори пропозиції з боку вкладників												
Заінтересованість інвесторів												
23%	42%	42%	15%	-11%	2%	15%	31%	0%	1%	64%	6%	28%
II. Капітал												
12. Як змінився загальний обсяг капіталу протягом останніх 12 місяців?												
								Суттєво зменшився	Несуттєво зменшився	Не змінився	Несуттєво збільшився	Суттєво збільшився
8%	45%	72%	11%	29%	-4%	6%	42%	17%	2%	1%	40%	40%
13. Як зміниться загальний обсяг капіталу в наступні 12 місяців?												
								Суттєво зменшиться	Несуттєво зменшиться	Не зміниться	Несуттєво збільшиться	Суттєво збільшиться
58%	60%	63%	-56%	-32%	-15%	-7%	13%	26%	1%	8%	50%	14%
14. Як змінилася вартість капіталу протягом останніх 12 місяців?												
								Суттєво зменшилася	Несуттєво зменшилася	Не змінилася	Несуттєво збільшилася	Суттєво збільшилася
-8%	29%	33%	32%	27%	60%	90%	74%	0%	0%	18%	16%	66%
15. Як зміниться вартість капіталу в наступні 12 місяців?												
								Суттєво зменшиться	Несуттєво зменшиться	Не зміниться	Несуттєво збільшиться	Суттєво збільшиться
-8%	-27%	23%	56%	60%	20%	15%	4%	0%	3%	86%	11%	0%
16. Які фактори вплинуть на зміну обсягу капіталу в наступні 12 місяців?												
								Вплив суттєво негативний	Вплив дещо негативний	Не вплине	Вплив дещо позитивний	Вплив суттєво
Прямі ефекти на капітал (прибуток/збиток)												
64%	71%	73%	-77%	-51%	14%	7%	14%	27%	1%	8%	45%	19%
Зміна регуляторних вимог												
-44%	-53%	-32%	-31%	4%	-17%	-25%	-35%	0%	71%	29%	1%	0%
Фактори попиту на капітал з боку банку												
Зміни в економічному середовищі												
-14%	-10%	-1%	-70%	-80%	-49%	-22%	-26%	4%	58%	25%	13%	0%
Стратегічні рішення зі зміни ризик-апетиту												
6%	10%	10%	-18%	-13%	-10%	-3%	-2%	0%	26%	51%	23%	0%
Зміни розміру активів (плани зростання)												
29%	19%	38%	7%	-25%	-29%	-26%	-22%	0%	56%	32%	12%	0%
Фактори пропозиції капіталу з боку інвесторів												
Намір акціонерів змінити обсяг капіталу												
12%	9%	7%	5%	11%	13%	16%	3%	0%	1%	92%	7%	0%

Інформація про опитування

Національний банк України високо цінує участь банків в опитуванні в умовах воєнного стану.

3 липня 2021 року Національний банк України запровадив щоквартальне опитування банків про фондування. Основна мета – поглибити розуміння динаміки обсягів, структури та вартості зобов'язань і капіталу банків. Звіт охоплює узагальнені оцінки та очікування респондентів про обсяги, вартість, строковість різних видів зобов'язань та капіталу банків, а також чинників, що впливали на ці показники.

Звіт містить оцінки стану банківського фондування в I кварталі та очікувань на II квартал 2023 року. Узагальнені оцінки змін показників капіталу банків зазначено за останні 12 місяців та містять очікування на наступні 12 місяців. Опитування проводилося із 17 березня до 7 квітня 2023 року серед менеджерів банків, відповідальних за управління пасивами. Відповіді надали 26 фінансових установ, їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 96%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками чи прогнозами Національного банку України.

Опитування про банківське фондування стосовно очікувань у III кварталі буде опубліковане в липні 2023 року.